

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Mihaela Achim
Anișoara Daiu
Dragoș Ioniță
Maria Moldoveanu
Florentina Nicula

MANUAL
PENTRU
CLASA
A IV-A

RELIGIE

Cultul ortodox

CORINT
EDUCAȚIONAL

SEMESTRUL AL II-LEA

Dumnezeu se face cunoscut omului

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE

Sfințenia, cale spre Dumnezeu

**Mărturisirea și trăirea credinței de către sfinți
Sfinții români și creștinismul pe teritoriul țării noastre
Sfântul Ioan Iacob de la Neamț***

**Lectură pentru suflet
Recapitulare. Evaluare**

Mărturisirea și trăirea credinței de către sfinți

Sfânta Scriptură ne învață

„Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri.”

Matei 10, 32

- **a milui** = a oferi ceva din iubire creștină.
- **azil** = instituție în care sunt îngrijite persoanele în vârstă.
- **voluntar** = de bunăvoie.

Strada răsună de glasuri vesele de copii.

- Haideți să ne jucăm de-a meseriile! îi îndeamnă Ilinca.
- Ajută-mă să o aleg pe cea mai utilă, o roagă Carla.
- Toate sunt folositoare, căci ne oferă ocazii de a-i ajuta pe semenii noștri.

Mama Iuliei este medic. Zilnic îi trec pragul cabinetului suferinzi, pe care îi îngrijește cu multă răbdare. Fiecare caz îi aduce bucuria de a ajuta. Tatăl lui Ștefan este bucătar. Deși este ocupat, de două ori pe săptămână gătește și la cantina săracilor. O face voluntar, dorind să fie de folos celor nevoiași. Iată două exemple de creștini care Îl fac cunoscut oamenilor pe Hristos, asemenea sfinților.

Prin învățăturile și faptele lor, aceștia ne sunt modele de adevărați mărturisitori și trăitori ai credinței. Astfel, Sfântul Ștefan L-a mărturisit fără teamă pe Hristos, iar Sfinții Împărați Constantin și Elena au fost mari apărători ai credinței creștine. Sfinții Pantelimon, Cosma și Damian au fost medici și i-au tămăduit pe bolnavi, fără nicio plată. Sfântul Nicolae a miluit mulți nevoiași.

- Acum înțeleg că în fiecare profesie este important să fii și un bun creștin, spuse Carla.

Să înțelegem textul

1. Care sunt modalitățile prin care se poate mărturisi credința creștină?
2. Dă exemple de sfinți care s-au dovedit a fi adevărați mărturisitori și trăitori ai creștinismului.
3. Menționează câteva fapte ale acestora.

Să aflăm mai mult

- Sfântul Vasile cel Mare a înființat, pe cheltuială proprie, azile, spitale, orfelinate, cantine pentru săraci.
- Sfântul Împărat Constantin cel Mare a trecut la credința creștină după ce i s-a întâmplat o minune. A dat apoi o lege prin care a declarat creștinismul religie acceptată în Imperiul Roman. Duminica, ziua Învierii Domnului, a devenit zi de odihnă din perioada domniei sale.
- Sub îndrumarea Sfintei Împărătese Elena au fost descoperite Sfânta Cruce, Mormântul Domnului, Peștera din Betleem și locul Înălțării Domnului.

Să descoperim împreună

1. Citește următoarele texte:
 - „Cine pe sărac ajută, pe Dumnezeu împrumută” (Sfântul Ioan Gură de Aur).
 - „Căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit. Gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine” (Matei 25, 35-36).
 - a. Identifică o asemănare între cele două texte.
 - b. Formulează o învățătură transmisă de acestea.
 - c. Notează-o în caiet.
2. Privește cu atenție icoana Sfântului Mucenic Pantelimon. Cu ajutorul celor aflate din textul lecției despre profesia sa, identifică în icoană două obiecte specifice acesteia și explică utilitatea lor.

Sfântul Mucenic Pantelimon
(†27 iulie)

„Dacă ți-a făcut un bine cineva, să ții minte toată viața, iar dacă tu ai făcut cuiva un bine, să uiți pentru totdeauna!”

Formulează enunțuri cu mesajul textului de mai sus. Scrie în caiet un enunț, la alegere.

Un strop de înțelepciune

„Dumnezeu nu se uită la fapte, ci la dragostea cu care au fost făcute. Nu e nimic mult, când oamenii iubesc puțin, așa cum nu este puțin, când oamenii iubesc mult.”

Sfântul Vasile cel Mare

Sfinții Împărați
Constantin și Elena (†21 mai)

Exersăm, aplicăm

1. Găsește o justificare a reprezentării cuielor în mâna Sfintei Împărătese Elena din icoana alăturată.
2. Caută pe internet informații despre minunea arătării pe cer a Sfintei Cruci, minune de care s-a bucurat Sfântul Împărat Constantin cel Mare.
3. Stabilește dacă următoarele enunțuri sunt adevărate sau false.
 - a. Fiind medic, Sfântul Vasile cel Mare a îngrijit mulți bolnavi.
 - b. Sfântul Împărat Constantin cel Mare a devenit creștin.
 - c. Sfântul Nicolae a înființat orfelinate, azile și cantine pentru nevoiași.
 - d. Din porunca Sfintei Împărătese Elena a fost descoperită peștera din Betleem, locul Nașterii lui Mesia.Scrie în caiet numai enunțurile adevărate.
4. Privește desenele și spune cum pot fi mărturisitori ai credinței cei reprezentați.
Scrie două exemple în caiet.

„Mult-milostive părinte, primește rugăciunea aceasta și, cu obișnuita bunătate, mijlocește către Ziditorul tuturor, să dăruiască vindecare și sănătate celor ce te cheamă în ajutor.”

Troparul Sfântului Ierarh Spiridon

5. Citește fragmentul din Troparul Sfântului Ierarh Spiridon și răspunde la întrebări: Cum este denumit Dumnezeu? Pentru ce îi cerem sprijin Sfântului Spiridon?

Organizați o oră de lectură la biblioteca bisericii din apropierea școlii și citiți despre faptele și minunile unor sfinți precum Sfântul Ierarh Spiridon, Sfântul Ierarh Nicolae, Sfântul Vasile cel Mare ș.a.

Să ne jucăm împreună

Joc de mimă: „Recunoaște cine este...” Așezați într-un săculeț iconițe cu sfinți cunoscuți. Grupați-vă în două echipe. Un elev extrage o iconiță și mimează o întâmplare din viața sfântului reprezentat. Colegii din echipa a doua vor recunoaște pe cine a mimat. Elevul care răspunde corect continuă jocul.

Să fim creativi

1. **„Și eu sunt creștin!”** Urmând exemplele de milostenie ale sfinților amintiți în lecție, descoperă două modalități prin care să arăți că și tu ești un mărturisitor creștin, prin faptă. Reprezintă, printr-un desen sau alcătuind un text de 7–8 rânduri, una dintre acestea. Păstrează desenul în portofoliu.

2. **„Dar pentru tine.”** Jocul se desfășoară pe o perioadă de o săptămână. Notează-ți numele pe un bilețel. Prin tragere la sorți, vei primi un „prieten secret”. În următoarele zile, gândește-te la acesta și la o modalitate prin care să-i arăți dragostea și aprecierea. Realizează un cadou personalizat. Îl vei duce la școală în cutia de cadou pregătită special, cu numele destinatarului atașat. Ai grijă să nu fii descoperit! Prietenul tău secret poate să-și ia cadoul. La sfârșitul săptămânii, se va dezvălui cine este prietenul secret din clasă.

Să reținem

- Orice situație de viață poate fi un prilej pentru a fi de folos cuiva.
- Îl putem mărturisi pe Hristos prin cuvânt și faptă.
- Faptele bune sunt dovezi ale credinței noastre.
- Sfinții sunt modele de adevărați mărturisitori și trăitori ai credinței creștine.
- Bogăția nepieritoare a oricărui om este sufletul său.

Lectură

Când te duci seara la culcare
Și-ți pui o mână sub obraz,
Să te întrebi cu-ngrijorare:
„Ce am făcut eu, oare, azi?”
O zi trecută fără fapte
Care să-ți fi rămas în minte,
În viața ta, e ca o noapte
Sau ca un basm fără cuvinte.
Să-ți fie aceste vorbe-ndemn
Al vieții tale care vine,
Să lași, pe unde treci, însemn
Că ai făcut și tu un bine.

Demostene Botez, *Îndemn*

Citește lectura și urmează acest îndemn în viața ta. Spune ce faptă bună ai făcut ieri. Ce faptă greșită ți-ai propus să îndrepti azi?

Îndemnuri pentru micul creștin

- Să faci oamenilor numai ceea ce dorești să îți facă și ei ție.
- Dăruiește din tot sufletul, ca să îți strângi comori în ceruri.
- În fiecare semen al tău să îl vezi pe Hristos.

Sfinții români și creștinismul pe teritoriul țării noastre

Sfânta Scriptură ne învață

„Oricine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie.”

Marcu 8, 34

- **ctitorie** = biserică sau mănăstire ridicată pe cheltuiala unui întemeietor (ctitor).
- **cuvios** = (aici) călugăr.
- **ierarh** = arhiereu.
- **pioșenie** = afecțiune plină de respect.

Este ziua Sfântului Apostol Andrei. Ilinca merge pentru prima dată în pelerinaj la peștera lui.

— Cum a apărut creștinismul în țara noastră? îl întrebă pe ghid. Bucuros, acesta îi răspunde:

— România este o țară binecuvântată cu bogății și frumuseți care încântă pe orice călător. Însă marea ei bogăție este credința, pe care înaintașii au apărut-o și ne-au lăsat-o moștenire. Creștinismul a fost adus de Sfântul Andrei, numit „Apostolul românilor”. El i-a învățat pe străbunii noștri cuvântul lui Dumnezeu, i-a botezat și a sfințit dintre ei slujitori ai Bisericii.

Din dragoste pentru Hristos, unii creștini s-au călugărit, viețuind în liniște, rugăciune și post. Viața lor s-a asemănat cu a îngerilor. Sunt numiți sfinți cuvioși. Lor li s-au adăugat sfinții ale căror moaște au fost aduse la noi. Înalți ierarhi au cârmuit Biserica română cu dragoste și evlavie.

Având credință în Hristos, românii au depășit greutatele istoriei, apărându-și glia, neamul, limba și religia. Le-au fost călăuze voievozi destoinici și credincioși, care au lăsat urmașilor biserici și mănăstiri cu valoare istorică și arhitecturală.

Poporul român își cinstește cu pioșenie sfinții, care se roagă neconținut pentru mântuirea neamului din care s-au născut.

Să înțelegem textul

1. Ce a făcut Sfântul Andrei pentru străbunii noștri? Cum este numit el?
2. În ce fel viețuiau călugării?
3. Cum au arătat înaintașii noștri că Îl iubesc pe Dumnezeu?

Să aflăm mai mult

Se spune că, după fiecare luptă câștigată, Sfântul Voievod Ștefan cel Mare zidea o biserică sau o mănăstire, în semn de recunoștință pentru ajutorul de la Dumnezeu. Deseori se spovedea duhovnicului său, Sfântul Cuvios Daniil Sihastrul.

Mare cărturar, Sfântul Antim Ivireanul a fost adus în Țara Românească de Sfântul Voievod Constantin Brâncoveanu.

Moaștele Sfintei Mucenițe Filofteia se află la Mănăstirea Curtea de Argeș.

Să descoperim împreună

Studiază cu atenție icoanele din această pagină, apoi identifică.

1. Ce sfântă a fost hrănită cu firimituri de pâine aduse de păsări de la o mănăstire din apropierea peșterii unde viețuia.
2. Ce sfânt a mers o vreme desculț.
3. Ce sfânt a fost negustor, călătorind deseori pe mare.

Sfânta Teodora de la Sihla
(†7 august)

Sfântul Ioan cel Nou
(†2 iunie)

Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou
(†27 octombrie)

Caută pe internet cum au fost descoperite moaștele Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou, considerat „ocrotitorul Bucureștiului”.

 Un strop
de înțelepciune

„A imita pe Hristos nu cere timp, nici meșteșug, ci doar intenție bună.”

Sfântul Ioan Gură de Aur

Peștera Sfântului Andrei

🌀 Participă la un pelerinaj la Peștera Sfântului Andrei sau citește despre aceasta pe internet.

Lectură

Moaștele Sfântului Grigorie Decapolitul au fost cumpărate cu aur de Barbu Craiovescu de la un turc. Când le-a așezat pe un taler al balanței, moaștele cântăreau greu, dar când Barbu Craiovescu a pus galbenii, balanța s-a echilibrat la o sumă mică. Văzând această minune, turcul a exclamat: „Vezi cum creștin la creștin trage?”

În zilele noastre, sfintele moaște se află la Mănăstirea Bistrița din județul Vâlcea și sfântul este pomenit la 20 noiembrie.

Organizați o oră de lectură la biblioteca școlii și citiți *Legenda Mănăstirii Putna*, *Ștefan cel Mare și Vrâncioaia* de Dumitru Almaș și *Muma lui Ștefan cel Mare* de Dimitrie Bolintineanu.

Exersăm, aplicăm

1. Folosind informațiile dobândite în pelerinaj sau de pe internet, argumentează afirmația: *Peștera Sfântului Andrei este considerată prima biserică de pe teritoriul țării noastre*. Notează cel puțin un argument în caiet.

2. Stabilește locul unde se află sfintele moaște, alegând varianta corectă:

🌀 Sfântul Ioan cel Nou de la:

a. Iași; b. Suceava; c. Neamț.

🌀 Sfântul Cuvios Nicodim de la:

a. Tismana; b. Timișoara; c. Tulcea.

🌀 Sfânta Cuvioasă Teodora de la:

a. Sibiu; b. Argeș; c. Sihla.

3. Asociază corect informațiile și scrie în caiet în ce zi îl cinștim pe:

a. Sfântul Ierarh Andrei Șaguna a. 2 iulie

b. Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou b. 20 noiembrie

c. Sfântul Voievod Ștefan cel Mare c. 30 noiembrie

d. Sfântul Cuvios Grigorie Decapolitul d. 27 octombrie

Sfântul Ierarh Andrei Șaguna
(†30 noiembrie)

Sfântul Voievod Ștefan cel Mare
(†2 iulie)

Să ne jucăm împreună

Joc de rol: „La mănăstirea Putna”. Imaginează-ți că ești ghid și însoțești un grup de turiști la Mănăstirea Putna, ctitoria Sfântului Voievod Ștefan cel Mare. Oferă-le cât mai multe informații despre lăcașul de cult și despre ctitorul ei. Folosește-ți și cunoștințele de istorie și de limba română.

Să fim creativi

1. **„Sunt mândru că sunt român!”** Citește textul scris de Lucian Blaga. Urmând îndemnul de a-ți cinsti țara, realizează, împreună cu un grup de colegi, o hartă a României. Prin intermediul ei, vei ilustra faptul că poporul român este păstrător al credinței strămoșești. Amplasează pe hartă icoane cu sfinți români și imagini cu biserici, mănăstiri, obiceiuri și tradiții creștine.

2. **„Să păstrăm valorile țării!”** Confeționează un afiș prin care îi îndemni pe cetățenii din localitatea ta să contribuie la protejarea unei biserici sau mănăstiri cu valoare istorică sau culturală pentru țară. Poți face apel și la autorități pentru a se implica în inițiativa ta.

Sfântul Andrei
(†30 noiembrie)

Sfântul Cuvios Nicodim de la Tismana
(†26 decembrie)

Să reținem

✿ Învățătura creștină românească este învățătura transmisă de apostolii Mântuitorului.

✿ Sfântul Apostol Andrei este numit „Apostolul românilor” pentru că el a adus creștinismul pe teritoriul țării noastre.

✿ Peștera Sfântului Andrei este considerată prima biserică de pe teritoriul românesc.

✿ Pământul strămoșesc este presărat cu biserici, mănăstiri, sfinte moaște, peșteri sfinte, urme ale viețuirii sfinților și ale mărturisirii credinței creștine pe aceste meleaguri.

„Tinere, să-ți faci patria scumpă și sfântă ca și mama! S-o iubești și s-o respecti din adâncul sufletului tău. De dragostea și de respectul tău pentru ea să nu faci vreodată reclamă și paradă.”

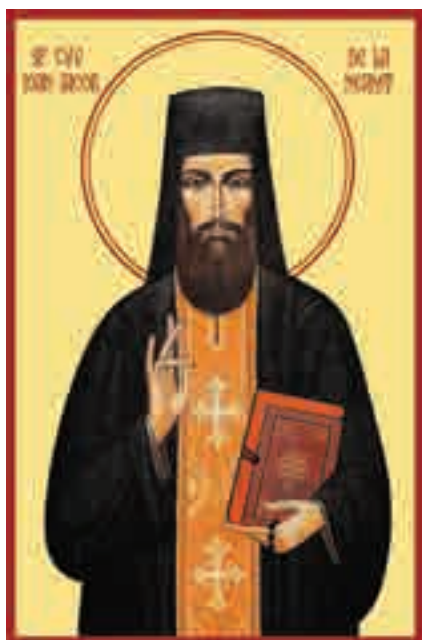
Lucian Blaga

Îndemnuri pentru micul creștin

✿ Cinstește-ți înaintașii, căci datorită lor ai o țară, o limbă, o religie.

✿ Păstrează pentru urmași valorile istorice, religioase, culturale pe care și tu le-ai moștenit.

Sfântul Ioan Iacob de la Neamț*

Colegii Ilincăi sunt foarte emoționați. Vor participa la concursul de creație literară „Cuvânt ziditor de suflet”.

- Ești pregătită, Ilinca? o întreabă Ioan.
- Da, m-am pregătit serios. Prezint două poezii.
- Ce poet te-a inspirat?
- Am ales un sfânt poet, pe Ioan Iacob Hozevitul.
- E sfântul căruia îi port numele. Poți să-mi spui mai multe? Mi-ai trezit interesul.

— Este un sfânt român, sărbătorit la 5 august. În copilărie a fost crescut de bunica lui, de la care a deprins dragostea de Dumnezeu. La școală s-a evidențiat, fiind elev premiant. S-a călugărit la 20 de ani la Mănăstirea Neamț, de unde a plecat în Țara Sfântă. A călcat prin locurile cândva umblate de Mântuitorul. A viețuit în valea Iordanului, unde Iisus a fost botezat de Sfântul Ioan Botezătorul, și apoi la o mănăstire din Betleem – orașul Nașterii Domnului. În final, s-a retras în ținutul Hozeva, în peștera unde a locuit și Sfântul Proroc Ilie.

După 20 de ani de la chemarea sa la Domnul, moaștele Sfântului Ioan au fost descoperite și așezate, spre cinstire, la mănăstirea din Hozeva.

— Este un sfânt care a mers cu adevărat pe urmele lui Hristos, Ilinca.

* Lecție la dispoziția profesorului.

Sfânta Scriptură ne învață

„Căutați pacea cu toți și sfințenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul.”

Evrei 12, 14

Vocabular

- **a cârti** = a protesta.
- **a curma** = a opri.
- **a se căina** = a se văita.
- **a deprinde** = a se familiariza.
- **prescură** = pâine mică, din aluat dospit, din care se pregătesc anafura și Sfânta Împărtașanie.
- **ziditor** = care educă, înalță spiritual.

Să înțelegem textul

1. Cine este Sfântul Ioan Iacob de la Neamț?
2. Ce fel de copil a fost?
3. În ce mod și-a manifestat, de-a lungul vieții, dragostea față de Dumnezeu?
4. Unde se găsesc sfintele sale moaște?

Să aflăm mai mult

☸ În vremea călugăriei, Sfântul Ioan Iacob L-a slujit pe Dumnezeu cu smerenie și dragoste de semeni: făcea curățenie în mănăstire, frământa prescuri, suna clopotul de slujbă, întreținea biblioteca și îngrijea bolnavii – călugări sau oameni din afara mănăstirii – indiferent de neamul sau religia lor.

☸ Totodată, folosindu-se de puterea cuvântului, a lăsat creștinilor numeroase poezii și traduceri religioase, al căror mesaj constituie un îndreptar de viață spirituală.

☸ Într-o zi, o femeie din Grecia, grav bolnavă, a văzut apropiindu-se de patul ei un preot cu Sfântul Potir în mână, care i-a zis să se închine și a atins lingurița de buzele ei. Era Ioan Iacob Hozevitul. Femeia s-a însănătoșit în mod miraculos și, drept recunoștință, a plătit unui bijutier să-i facă o linguriță de aur, pe care a dăruit-o mănăstirii din ținutul Hozeva.

Să descoperim împreună

Citește cele două texte de mai jos.

☸ „La peșteră, unde cu greu se ajungea, pe o scară înaltă, nu primea pe nimeni, comunicând cu cei ce veneau mai ales prin rugăciune, prin unele scrieri sfinte și prin ucenicul său.”

☸ „Tânărul Ilie (numele de botez al sfântului), pe când lucra la câmp, se ruga lui Dumnezeu să-i descopere calea pe care să o urmeze. Deodată, a auzit un glas de sus, zicând: Mănăstirea!”

Identifică:

1. Ce momente din viața sfântului sunt relatate.
2. Autorul și semnificația mesajului: „Mănăstirea!”
3. În ce fel își petrecea sfântul viața în pustiu.
4. Ordinea cronologică a celor două evenimente.

Mănăstirea Sfântul Gheorghe din Hozeva (Israel) este o mănăstire ortodoxă foarte veche, în care se află moaștele Sfântului Ioan Iacob de la Neamț. Este situată în pustiul Iudeii, la aproximativ 20 km de Ierusalim, pe drumul ce duce spre Ierihon.

Un strop de înțelepciune

„Dumnezeu S-a făcut purtător de trup, pentru ca omul să poată deveni purtător de Duh Sfânt.”

Sfântul Atanasie cel Mare

Lectură

Un creștin, odinioară,
Tot se căina mereu:
„Grea mai este crucea asta,
Ce mi-a dat-o Dumnezeu!”
A trimis la el un înger
Noaptea, când dormea trudit,
Și luând pe om de mână,
L-a urcat pe deal, la schit.
„Ia-ți o cruce, care vrei,
Numai potrivește-o bine
Și te-ntoarce la bordei”.
Vede, sub un copăcel,
Cruce de stejar ușoară,
Numai bună pentru el.
Asta este „crucea vieții”
Dată ție, de când ești.
Deci lui Dumnezeu dă slavă
Și de-acum să nu cârtești!

Sfântul Ioan Iacob Hozevitul,
Crucea vieții omenești

Exersăm, aplicăm

1. Pentru fiecare din următoarele strofe, formulează o învățătură morală transmisă de Sfântul Ioan Iacob.

☸ „Semnul crucii este, nouă,
Scutul cel mântuitor,
Care depărtează răul
Și ne dă, la toate, spor” (*Semnul Sfintei Cruci*).

☸ „Și, precum ne-nvață Crezul,
Spovedania-i botezul
Care spală, care curmă
Tot păcatul, fără urmă” (*Taina Sfintei Spovedanii*).

2. Stabilește cel puțin două asemănări și două deosebiri între sfinții din icoanele de mai jos. Notează-le în caiet, într-un tabel.

Sfântul Cuvios Ioan Iacob

Sfântul Proroc Ilie

Să ne jucăm împreună

„**Condeiful binecuvântat.**” Sfântul Cuvios Ioan Iacob a compus o poezie adresată Maicii Domnului. Formând echipă cu un coleg, continuă poezia, adăugând cel puțin o strofă. Scrieți, pe rând, câte un vers. Citiți-le colegilor poezia voastră.

„Preasfântă Maică și Fecioară,
Nădejdea sufletului meu,
Tu ești a mea mijlocitoare
La milostivul Dumnezeu” (*La ușa milostivirii*).

Să fim creativi

1. Imaginează-ți că ești în peștera Sfântului Ioan Iacob. Scrie un dialog pe care îl ai cu acesta, pe tema dorinței tale de a-ți arăta iubirea pentru Hristos. Împărtășește-i gândurile și sentimentele tale, ca unui duhovnic.

2. Citește lectura. Realizează o compunere de cel mult 5 rânduri, în care să ilustrezi importanța buneii înțelegeri și a buneii comunicări între oameni. Folosește cel puțin 5 termeni întâlniți în poezie. Inspira-te din viața personală și din desenul alăturat.

Joc de copii

Mănăstirea Neamț

Să reținem

☉ Sfântul Ioan Iacob Hozevitul este un sfânt român, cinstit la 5 august. S-a călugărit de tânăr la Mănăstirea Neamț. A plecat în Țara Sfântă, dorindu-și să viețuiască în locurile străbătute de Mântuitorul.

☉ Sfintele sale moaște se află în ținutul Hozeva, acolo unde a viețuit acesta.

☉ Din dragoste pentru semeni, a scris multe poezii duhovnicești.

☉ În același ținut, dar în alt timp istoric, a stat, pentru scurt timp, și Sfântul Proroc Ilie.

Lectura

Ai spus o vorbă, vorba ta,
Mergând din gură-n gură,
Va-nveseli și va schimba,
Va curăți și va-mpăca,
Rodind sămânța pusă-n ea
De dragoste și grijă.
Deci nu uita!...Fii credincios
Cu grijă și cu teamă
Să lași în urmă luminos,
Un semn, un gând, un drum
frumos,
Căci pentru toate, neîndoios,
Odată vei da seamă.

Sfântul Ioan Iacob Hozevitul,
O, om

Îndemnuri pentru micul creștin

☉ Prin tot ceea ce faci, caută să fii plăcut lui Dumnezeu.

☉ Natura îți va fi aliat, dacă și tu îi vei fi prieten.

Lectură pentru suflet

Legenda Mănăstirii Putna

După Leon Magdan,
Legendele mănăstirilor

Întinericul s-a lăsat. În liniștea pădurii se aude tropot de copite. Călărețul strânge frâiele și calul se oprește. Cu greu deslușește conturul unei stânci, în care e săpată o chilie. Înăuntrul ei pâlpâie lumina unei candelă. Alături, se roagă un bătrân albit de iarna vârstei. Parcă ar fi coborât dintr-o icoană.

— Cine-i acolo? Întreabă pustnicul.
— Om bun, răspunde călărețul.
— Apoi, de ești bun, intră în chilioara mea și te odihnește! îi spune pustnicul. Și adaugă: Ce e, omule, cu dumneata?

— Eu sunt domnitorul Ștefan. Am fost învins în luptă de turci. Nu știu ce să fac și am luat drumul prin codri, doar m-o lumina Dumnezeu...

— El te-a îndrumat la chilia mea. Numele meu este Daniil și trăiesc în pustietatea asta de mult. Rămâi aici peste noapte și mâine te-oi sfătui ce să faci.

Încet, noaptea trece și, iată, e dimineață.

— Măria ta, hai cu mine!

Ștefan se ridică, își face semnul crucii și iese după pustnic.

— Ia arcul și trimite săgeata în inima pădurii. Acolo unde va poposi săgeata, să ridici mănăstire mândră și sfântă. Dumnezeu te va îndruma și dușmanii nu te vor mai învinge!

Ștefan urcă dealul. Scoate o săgeată din tolba plină și, încordând arcul cu putere, slobozește săgeata.

Au găsit-o înfiptă într-un paltin bătrân.

— Pe locul acesta voi înălța sfânt lăcaș Domnului. Aici călugării vor putea sluji cu credință Domnului și ne vom putea ruga atunci când ne întoarcem teferi din războaie. Așa să ne ajute bunul Dumnezeu și Maica Domnului!

Să cunoaștem mai mult

Citește cu atenție textul și răspunde la întrebări.

1. Care sunt personajele acestei legende?
2. Recitește fragmentul în care se face o descriere fizică a pustnicului.
3. Care era starea sufletească a domnitorului Ștefan?
4. Ce l-a sfătuit călugărul Daniil să facă pentru a-și conduce țara spre biruință?

Recapitulare

1. Citește cu atenție următorul text.

Un tânăr l-a întrebat pe duhovnicul său:

— Părinte, aș vrea să fiu un bun creștin. Ce mă sfătuiești să fac?

— Ia spune-mi, fiule, dacă ai o grădină în care ai plantat flori multicolore, aștepti să crească singure?

— Nu, părinte, trebuie să le ud...

— Dar, dacă doar le uzi, vor crește mari și frumoase?

— În niciun caz, trebuie să am grijă să nu fie înăbușite de buruieni.

— Și dacă le dai toate acestea, dar nu au lumină, pot crește?

— Nicidecum, părinte, toată munca ar fi zadarnică.

— Ei, acum ai înțeles, fiule? Sufletul nostru este asemenea unei grădini cu florile cele mai minunate: dragostea, milostenia, răbdarea, blândețea, smerenia... Cei care trebuie să aibă grijă de acestea suntem noi înșine. Doar așa, prin munca noastră, dar și cu ajutorul lui Dumnezeu, ele vor crește și ne vor înfrumuseța viața.

După Leon Magdan, *Grădina sufletului*,
în *Pilde ortodoxe și povestiri cu tâlc*

⚙️ Ce simbolizează florile din grădina tânărului?

⚙️ Exemplifică în ce mod poți să îngrijești „florile” sufletului tău.

2. Creștinii își cinstesc sfinții, cinstindu-le icoanele. Alege un sfânt drag ție și realizează pe un carton colorat format A 4 icoana acestuia, prin folosirea colajului. Organizați o expoziție cu tema: „Pe urmele sfinților” la biserica din apropiere și premiați cele mai frumoase icoane.

3. Alcătuieste enunțuri, asociind corect numele sfinților cu faptele lor.

A

Sfântul Cosma
Sfântul Ștefan
Sfântul Nicolae

B

i-a ajutat pe cei nevoiași
i-a tămăduit pe cei bolnavi
și-a mărturisit credința

4. Mulți voievozi ai Țărilor Române au ctitorit lăcașuri sfinte care dăinuie peste timp, mărturie a dragostei lor și a poporului român pentru Dumnezeu. Descoperă ctitoriile celor trei sfinți domnitori, urmând firul istoriei. Scrie-le în caiet.

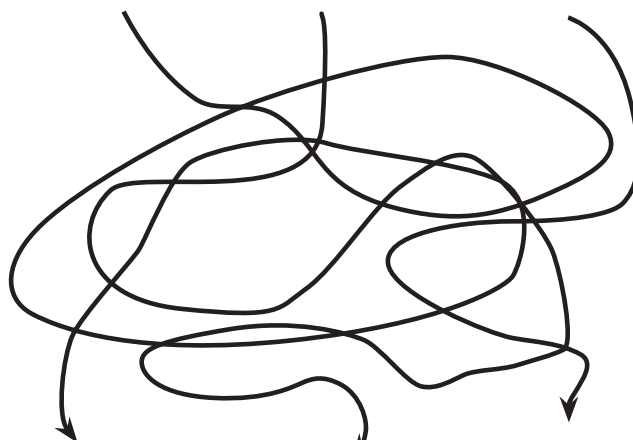
Sfântul Voievod
Constantin Brâncoveanu

Sfântul Voievod
Ștefan cel Mare

Sfântul Voievod
Neagoe Basarab

Biserica Sfântul
Gheorghe Nou

Mănăstirea
Putna

Mănăstirea
Curtea de Argeș

Evaluare

- I.
FB–3 exemple
corecte
B–2 exemple corecte
S–1 exemplu corect

- II.
FB–3 proverbe
corecte
B–2 proverbe
corecte
S–1 proverb corect

- III.
FB–3 enunțuri
corecte
B–2 enunțuri
corecte
S–1 enunț corect

- IV.
FB–3 coresponden-
țe
B–2 corespondențe
S–o corespondență

- V.
FB–3 enunțuri
corecte
B–2 enunțuri corecte
S–1 enunț corect

I. Arată ce înseamnă a fi „mărturisitor al credinței”. Transcrie pe caiet doar exemplele corecte.

1. Să le vorbești oamenilor despre Hristos.
2. Să memorezi citate din Sfânta Evanghelie.
3. Să arăți prin fapte că Îl iubești pe Dumnezeu.
4. Să Îl mărturisești pe Hristos prin cuvânt și faptă.

II. Așază cuvintele în ordine, pentru a alcătui un proverb. Scrie proverbele în caiet.

1. împrumută. Cine pe ajută Dumnezeu sărmani pe
2. faptele Bogățiile rămân. trec, bune
3. este Meseria aur. de brățară

III. Alcătuieste în scris enunțuri, asociind corect cuvintele din coloana A cu enunțurile din coloana B:

A

1. cuvioșii
2. ierarhii
3. voievozii

B

- a. au construit lăcașuri sfinte
- b. au viețuit în mănăstiri și peșteri
- c. au condus treburile Bisericii

IV. Realizează corespondența între cele două coloane, notând în caiet unde se află moaștele sfinților:

A

1. Sfântul Dimitrie cel Nou
2. Sfânta Filofteia
3. Sfântul Nicodim

B

- a. Curtea de Argeș
- b. Tismana
- c. București

Sfânta Filofteia
(†7 decembrie)

V. Apreciază cu A (adevărat) sau F (fals) următoarele enunțuri despre Sfântul Ioan Iacob Hozevitul:

1. A fost un copil cuminte și credincios.
2. S-a călugărit la Mănăstirea de la Tismana.
3. S-a retras să viețuiască în Țara Sfântă.
4. Este un sfânt care a scris poezii.

CUPRINS

DUMNEZEU SE FACE CUNOSCUȚ OMULUI

Unitatea de învățare SFINȚENIA, CALE SPRE DUMNEZEU	3
Mărturisirea și trăirea credinței de către sfinți	4
Sfinții români și creștinismul pe teritoriul țării noastre	8
Sfântul Ioan Iacob de la Neamț*	12
Lectură pentru suflet	16
Recapitulare	17
Evaluare	18

VIAȚA CREȘTINULUI ÎMPREUNĂ CU SEMENII

Unitatea de învățare IUBIREA CREȘTINĂ, SPRIJIN PENTRU CONVIETUIREA CU CEILALȚI ..	19
Iubirea, poruncă dată de Domnul Iisus Hristos	20
Viața în armonie cu ceilalți, îndemn al lui Dumnezeu	24
Familia și împlinirea poruncii iubirii	28
Prietenia și porunca iubirii creștine	32
Importanța exemplului personal de iubire creștină	36
Lectură pentru suflet	40
Recapitulare	41
Evaluare	42

MARI SĂRBĂTORI CREȘTINE

Unitatea de învățare DE LA FLORII LA ÎNVIERE	43
Cu Hristos, în Săptămâna Patimilor	44
Femeile mironosițe pe drumul Golgotei și în Duminica Învierii	48
Tradiții pascale*	52
Lectură pentru suflet	56
Recapitulare	57
Evaluare	58
Recapitulare semestrială	59
Evaluare semestrială	62